

Fem år med Ungt tradisjonshåndverk på museum. Hva nå?

Benjamin Aas på seljefløyte
Birgit Sildnes, Norsk håndverksinstitutt



Tømrer-hospitant og fløytespiller

- Benjamin Aas, hospitant ved Gudbrandsdalsmusea
- Ansatt i Ungt tradisjonshåndverk fra desember 2025 til juni 2026



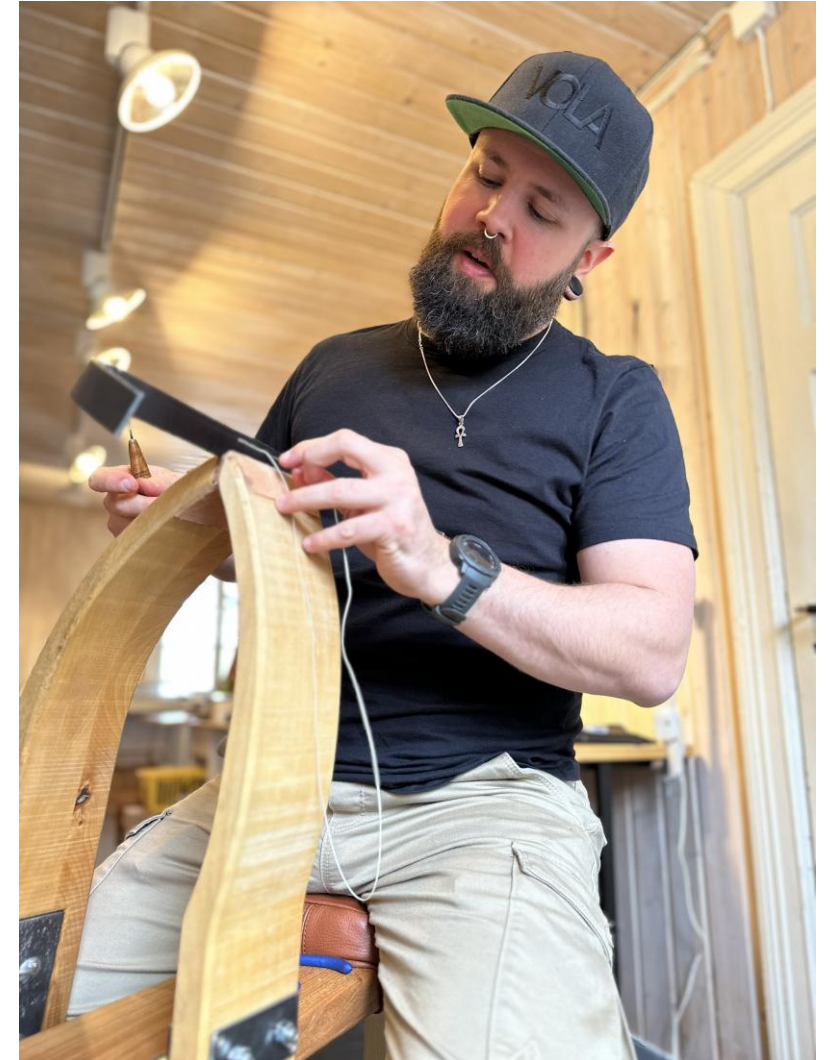
Fem år med Ungt tradisjonshåndverk

- 30 unge håndverkere ansatt siden 2021
- 6 måneders praksis på museum
- 19 vertsmuseer over hele landet
- 15 ulike fag, hvorav 10 verneverdige



Mål: økt rekruttering

- Finansiert av Sparebankstiftelsen DNB, Innlandet, Akershus og Telemark fylkeskommune
- Mange gode samarbeidspartnere
- Hospitantene får mengdetrening, nettverk, formidlingserfaring og trygg økonomi
- God start på yrkeslivet skal forhindre frafall og gi økt rekruttering



Mengdetrening:

Sigrid Undsets søljer

- Filigransølvsmed Eline Øinæs Eriksen
- Ansatt på Maihaugen i 2023
- Kopierte søljer etter Sigrid Undset
- Student i Trondheim, eget verksted i Vestby



Formidling:

Per bygget båt på utstilling

- Trebåtbygger Per Maurseth
- Bygget båt – og nettverk – på Oslofjordmuseet
- Daglig formidling
- Museumsgjester fylte ordrebøkene hans



Nettverk:

God start for tømrrere i nord

- Ask Synnevåg og Torje Ormestad Larsen
- To vestfoldinger søkte seg tilfeldigvis til Troms i samme tidsrom
- Midt-Troms og Sør-Troms museum tok imot begge to med åpne armer
- Torje: «*Fins ikke bedre sted å få nettverk på enn et museum*»



Markedsføring:

Unge håndverkere er godt stoff

- Drahjelp til de som starter bedrift
- Garver Liv Olesen fikk spesielt mye omtale
- Sommersesongen 2024 garvet hun bever, røyskatt, rein og mye mer på Maihaugen



Erfaringer vertsmuseer

- Ungt og friskt innslag i staben
- Ekstra ressurs til prosjekter
- Ekstra ressurs i formidling



Alle deltakerne har fullført

- .. men ikke alltid helt etter planen
- Hospitantene rapporterer uansett om godt utbytte (NIKU-evaluering)
- Heidi Nymoen Olsen – gullsmeden som heller ville male



Hva gjør de 30 nå?

- 9 er ansatt som håndverkere
- 8 har egen bedrift
- 5 studerer
- 1 lærling
- 1 «avhopper»
- 6 er fortsatt hospitanter/
påtroppende hospitanter



Tømrer Kristina Løland

- Ble fast ansatt på vertsmuseet, Sigdal museum/Buskerudmuseene
- Seksjonsleder Elise Make «tryllet frem» en håndverkerstilling som ikke eksisterte
- Elise Make:
«Kristina har lettet min jobb betydelig. Hun har full kontroll og tar tak overalt der det trengs»



Smed Christian Bjotveit

- Skapte magi på Jernaldergården i Stavanger
- Museet måtte utvide formidlingssesongen for skolebesøk
- Fast ansatt som smed/håndverker ved Tekstilindustrimuseet på Salhus



Tømrer Anton M. H. Nustad

- Norges yngste bygningsvernrådsgiver (23)!
- Ansatt (50 %) ved Gudbrandsdalsmusea
- Ungt tradisjonshåndverk – en døråpner
- Museumsleder Knut Aastad Bråten:
«Museer har et samfunnsansvar for å hjelpe frem unge håndverkere»



Smed Øystein P. Hatle

- Praksis på Maihaugen 2023
- Eget verksted i Rollag, Numedal
- Lærer Ijåsmiing av Gaute Midtbøen (76)
- Mangesysler: laft, trebåtbygging, orgel, restaurering av kjøretøy



Ungt tradisjonshåndverk – fase 3

- Prosjektet pågår kun i de fylkene der fylkeskommunene er med og bidrar
- Innlandet, Akershus og Telemark
- To møbelsnekkere til Follo museum
- Hospitant i tekstilfag søkes i Innlandet i 2026



Jon Kjøntvedt: felemaker-hospitant

- Den yngste hospitanten, 18 år gammel
- Lærer å lage hardingfele ved Valdresmusea
- Faget hans fins ikke i videregående opplæring
- Nytt instrumentmakerfag?



Veien videre

- Ungt tradisjonshåndverk fase 3 ferdig i 2027
- UNESCO-konvensjon om immateriell kulturarv
- Ordningen bør bli permanent

